

ЕКОНОМІЧНЕ ПРОГНОЗУВАННЯ, ЙОГО СУТЬ ТА РОЛЬ В УПРАВЛІННІ І ПЛАНУВАННІ

Хилько І. І.,

**старший викладач кафедри економічної кібернетики, комп'ютерних наук
та інформаційних технологій**

**Ванда К. Є, магістр обліково-фінансового факультету
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»,**

Миколаївський національний аграрний університет

Постановка проблеми. Актуальність дослідження зумовлена тим, що наразі важко уявити собі сучасний бізнес без використання інструментів прогнозування. Економічне прогнозування – це процес розробки економічних прогнозів на наукових методах пізнання економічних явищ і використанні всієї сукупності методів, засобів і способів економічної прогностики. Основним завданням економічного прогнозування для підприємства є розробка та аналіз перспектив розвитку.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблеми прогнозування за допомогою економічних моделей розкрито у дослідженнях Я. Тінбергена, Р. Фріша, Роберта Клейна. Проте, дослідження прогнозів не завжди дає багато інформації про відмінності між економічними моделями.

Мета дослідження – вивчення методів економічного прогнозування, його суті та ролі в управлінні та плануванні.

Виклад основного матеріалу. Прогноз – це ймовірне, аргументоване, наукове обґрунтоване (тобто основане на системі фактів, доказів) судження про суть будь-якого об'єкта (процесу, явища) в визначений момент часу в майбутньому або альтернативних шляхах і термінах досягнення яких-небудь результатів [1].

Прогнозування (грец. *prognosis* – знання наперед) – це процес формування прогнозів на основі аналізу тенденцій і закономірності розвитку об'єкта (процесу). Прогнозування зобов'язане відповісти на два питання:

а) що ймовірніше всього можна очікувати в майбутньому;

б) яким чином потрібно впливати на умови, щоб досягнути заданої мети [2].

Прогнозування в управлінському циклі передує плануванню і його завдання полягає в науковому передбаченні розвитку виробництва, а також у пошуку рішень, які забезпечать розвиток виробництва та його частин в оптимальному режимі.

Прогнозування дуже важливе в управлінні та плануванні. Це в основному стосується використання минулих і поточних тенденцій на ринку для визначення того, що може статися в майбутньому [3]. Це допомагає компаніям, організаціям і країнам заздалегідь підготуватися до того, як впоратися з невизначеністю в майбутньому. Незважаючи на багато схожості, економічне прогнозування, технологічне прогнозування та прогнозування попиту на управління операціями також мають значні відмінності. Основна відмінність між трьома типами прогнозування полягає в елементі, який передбачається [3]. Точніше, технологічне прогнозування має справу з передбаченням можливих змін у технології та їх впливу на інші операції [4].

Тому він стосується виключно технологічних винаходів та їх впливу. З іншого боку, економічне прогнозування має справу з майбутніми економічними можливостями [5]. Зазвичай це роблять країни, окремі фірми та інші організації. На відміну від технологічного та економічного прогнозування, прогноз попиту на управління операціями стосується ресурсів, які можуть знадобитися організаціям для ефективного виробництва в майбутньому, і можливих змін у поведінці споживачів. В основному це пов'язано з типом і кількістю товарів і послуг, які клієнти можуть вимагати в майбутньому [6].

Прогнозування допомагає забезпечити ефективність процесу виробництва. Менеджери, які проводять аналіз ринкових тенденцій, завжди забезпечують контроль за використанням ресурсів у процесі виробництва. Сировина використовується відповідно до кількості продуктів, на які, ймовірно, буде попит. У довгостроковій перспективі є дуже мінімальні втрати.

Прогнозування також гарантує, що ланцюг поставок не розірветься в якийсь момент через раптові зміни [7]. Фірма, яка правильно здійснює процес прогнозування, завжди заздалегідь готується до змін, ще до того, як вони відбудуться. У результаті процеси виробництва та постачання є безперервними, оскільки на них не впливають зміни. Така готовність також гарантує, що виробничі потужності фірми не зазнають негативного впливу. Насправді хороші прогнози завжди допомагають фірмам підтримувати або збільшувати свої виробничі потужності залежно від прогнозованого попиту.

Висновок. Прогнозування – необхідний інструмент діяльності кожного підприємства, що зумовлено значними та швидкими змінами економічної, політичної, ринкової ситуації в країні.

Отже, задля забезпечення підприємства від певних ризиків керівництво повинно удосконалити процеси прогнозування, систематизувати їх та використовувати нові сучасні методи.

Список використаних джерел

1. Галушак М. П. Прогнозування соціально-економічних процесів : навч. посіб. Тернопіль : ТДТУ, 2009. 101 с.
2. Кулявець В. О. Прогнозування соціально-економічних процесів : навч. посіб. Київ : Кондор, 2007. 148 с.
3. Клементс М., Гендрі Д. Прогнозування економічних часових рядів. Кембридж : *Cambridge University Press*, 1998.
4. Henry B. Forecasting technological innovation. Dordrecht : Kluwer Academic, 1991. 320 с.
5. Marquez J. Understanding Economic Forecasts. *International Journal of Forecasting*, 2002, 18(3), 464-466.
6. Kumar S., Suresh N. Operations management. New Delhi : New Age International, 2009. 277 s.
7. Molnar A. Economic forecasting. *New York* : Nova Science shers, 2010.